

האם היה המידע מרהיב?

סח המילולי המלא של הודעות מוסקבה — שלא פורסם עד כה בשום עיתון ישראלי.

● **8.12.75:** אחד משני העיתונים החשובים ביותר בארצות-הברית, "וואשינגטון פוסט", מפרסם מפי כתבו בוושינגטון, שהוא מומחה ידוע לענייני המרחב, כתבה הקובעת כי ההצהרה הישראלית-הפלסטינית במוסקבה היתה התקדמות חשובה לקראת הכרת אש"ף בישראל. מתוכן הידיעה ברור, שהיא נכונה על סמך שיחותיו של הכתב עם צמרת אש"ף. הכתבה מסתמכת על אותו פסוק-מפתח בהודעת-מוסקבה שעליו הצביע גם אבנרי, ומפרשת אותו בדיוק כפי אותה צורה.

לדברי רנדל, מירוש הודעה הוא כי אש"ף ויתר על רעיון "המדינה הדמוקרטית החילונית", מוכן עתה להקים מדינה פלסטינית לאומית לצד מדינת ישראל, ולהכיר בישראל בתוך גבולות בטרם חים ומוכרים, כנראה גבולות 1967. לדברי רנדל, רואים גם מדינאים ערביים אחרים בהודעה זו של אש"ף צעד חשוב לשבירת הקיפאון ולקראת השלום.

מנקה לחצעה הסובייטית, שהמעצמות תערובנה לקיומה ולביטחונה של ישראל. ● **3.12.75:** דיברי אבנרי מתפרסמים ברוב העיתונים (מלבד "דבר", ו"ג'רוסלם פוסט") ובטלוויזיה. "העולם הזה" (1996) מנתח את הדברים ביתר הרחבה, תחת הכותרת, "גלגלי הסבתא". ● **משך כל השבוע** מפרסמים עסקנים, פרשנים ועיתונאים שונים הודעות, המטילות ספק באמינות דבריו של אבנרי. איש מהם אינו מצטט את הנר

ראל. ראש-הממשלה משיב: "אילו לסב" תא שלי היו גלגלים, היא היתה אוטור בוט". בדבריו הבחיר רבין כי גם אז לא יסכים לשאת-יולת עם אש"ף. ● **30.11.75:** "הארץ" מפרסם, במיסגרת, הודעה של אורי אבנרי, על סמך אותם מקורות שסירב לזהותם, כי כבר נעשה במוסקבה צעד חשוב לקראת השלום, בהצהרה הסובייטית-הפלסטינית שפורסמה בתום ביקור עראפאת שם. כן מודיע אבנרי, מפי מקורותיו, שאם יוזמן

● **26.11.75:** בהודעה לעיתונות מגלה אורי אבנרי כי נסיעתו הפתאומית של יאסר עראפאת למוסקבה באה כדי להכין צעד מסוים, "בכיוון להכרה בישראל". על-פי מקורות "הקשובים לי

אבנרי: ערפאת עשוי להודיע על "הכרה מסוימת" בישראל

"ידיעות אחרונות", 26.11.75

צמרת אש"ף" הודיע אבנרי, כי נשיא סוריה החליט להתנות את הארכת המנדט של כוח-החרוץ בגולן בהזמנת אש"ף לדיון על השלום במרחב. לשם כך שיכנע אסד את עראפאת לעשות צעד אשר יקל על הזמנתו לפורומים בינלאומיים.

דיברי אבנרי מתפרסמים בידיעה של כמה שורות ב"ידיעות אחרונות", ובראיון בטלוויזיה, המשודר בראש מהדורת החדשות. "על המישר" ו"ג'רוסלם פוסט" מעתיקים את הדברים מן הטלוויזיה.

● **28.11.75:** הטלוויזיה הישראלית מכריזה בתרועת-ניצחון, ביום מן אירועי השבוע, כי יאסר עראפאת פורסם במוסקבה, "הודעה קיצונית" נגד השלום וכי "בכך נתבדו הניחושים" כאילו יעשה במוסקבה צעד לקראת השלום. (ביורור שוער לאחר-מכן, לא הבחיר כיצד נולדה ידיעה זו).

באותו יום נשאל יצחק רבין במסיבת עיתונאים, בעקבות הודעתו של אבנרי, מה יעשה אם אש"ף יכיר בישראל

אבנרי: ערפאת מוותר על "מדינה לאומית חילונית"
מסיק זאת מההודעה שפורסמה בתום ביקורו במוסקבה, המדברת על "מדינה לאומית חופשית"

"על המשמר", 3.12.75

אש"ף לוועידת-השלום ב'נעבה, יצהיר ה" אירגון ברזמנית כי השתתפותו בוועידה תהווה, "הכרה דה-פאקטו" בישראל.

● **1.12.75:** "דבר" מפרסם הודעה דומה מפי אבנרי.

● **2.12.75:** במסיבת-עיתונאים בתל-אביב מנתח אבנרי את הנושא המרכזי של ההצהרה המשותפת הסובייטית-הפלסטינית, ואת נוסח הודעתו הי" נפרט של יאסר עראפאת במוסקבה. הוא מסביר, כי ההודעה מכריזה לראשונה על נכונות הפלסטינים להקים "מדינה לאומית", הנוגדת את סיסמת "המדינה הדמוקרטית החילונית". בהודעה המשותפת כלולה הסכמה לחלוקת הארץ, ולכלל החלטות האו"ם המכירות בקיומה ובריבונותה של מדינת ישראל. יתר על כן, הצהרת עראפאת נותנת גוש-

"ואשינגטון פוסט" כותב:

בלחץ רוסי התקרב אש"ף לנכונות להכיר בישראל

"ויתור זה משתמע מן ההודעה המשותפת בתום ביקורו של ערפאת במוסקבה"

"הארץ", 8.12.75

ייתכן שזו היתה התוצאה החמורה ביותר של המאורעות האחרונים: שום מעצמה בעולם אינה יכולה עוד להתייחס ברצינות לממשלת ישראל, למדיניותה ולהסכרי תה.

מדינות ידידותיות מתחילות ל"התייחס אל ישראל כאז מדינה מופרעת, שאינה אחראית למעשיה, ואשר יש לכפות עליה פיתרון לטובתה היא — לפני שי תביא אסון על עצמה.

הולכים ומתרחבים הסימנים שישראל מתחילה להימאס. פשוטו כמשמעו, על ממשלת ארצות-הברית, ואף על העיתונאים הרציניים באותה ארץ, שהיו עד כה מיבצרים האהדה לישראל. במיקרה הטוב ביותר היתה מעוררת רחמים, ובמקרים אחרים — רוגז המוסווה אך בקרש.

אם תשתרש גישה זו, יהיה ניתוקה של ישראל מן העולם כולו שלם ומושלם. המעצמות ידונו על גורל המיזרח-התיכון בלי השתתפות ישראל, מבלי להתחשב בדיונותיה, וכאילו לא היתה קיימת כלל.

הפמל הערדיון של תופעה נוראה זו הוא היעדרה של ישראל מדיון נ" מועצת-הביטחון. צחוקה-הגורל הוא שההחלטה על כך נתקבלה עקרידי ממשלת ישראל עצמה, "פהאחד", כביא חסר-תקדים של טירוף-מערבות מדינאי.

אל מחלישים את מעמדו בקצב מהיר — וזאת אחרי שישאל עשה עימו הסדר חלקי שנועד, בין השאר, לחזק את מעמדו כגורם הערבי המתקן ביותר.

כל המעשים האלה מלווים בשיטפון בל-תפוסק של זאמים והצהרות, מפי עסקנים מדרג עליון ותחתון, שנועדו כאילו להחריר את הגירוי.

היה זה אך אופייני, שעל רקע זה תעלה שוב לכותרות אותה דמות עתירת-אסונות: אשר ישראל גלילי. אדם הרה-שואה זה, אשר המיסמך הנרשא את שמו ("מיסמך גלילי") על הקמת העיר ימית שיכנע את סאדאת, לדבריו, לפתוח במילחמת יום-הכיפורים, שוב מופיע עתה כנביא ההתנחלויות.

קשה להעלות על הדעת סימן מבשר-רעות יותר.

מדינה מוכרעת?

ג ורת-הכותרת של התפתחות מטר-רפת זו היתה המוסטות הממשלה ב"פרשת סבסטיה (ראה במדינה) — כניעה מבטיה לכמה אלפי קנאים נחושי-החלטה. בארץ ובעולם נצטיירה הממשלה דה כגוף חסרי-ישע, שאיבד את הישירותה על עצמו, הנזרק אנה וי-אנה, והחובט בזעם חסרי-חשבון כל הכיוונים.

מישפטו בדלתיים סגורות, הוא נסגר ב"דלתיים פתוחות. בית-הדין הצבאי לא נכנס כלל לבעייה האם נטילת מזכרות יקרות ועתיקות היא נורמה מקובלת בקצונה הבכירה של צה"ל. הוא קיבל את טענת פרקליטו של הקצין הבכיר כי אי-אפשר להענישו פעמיים על אותה עבירה. כיוון שנגנף בשעתו על

מרוכבים בהפצצה קטלנית כזו מן האוויר על ריכוזים של אוכלוסיה אזרחית.

ההפצצה ההרסנית בלבנון לא היתה תור-סעה חריגה ומבודדת. היא היתה רק חלק-לייה אחת ברשרשרת של מעשים ומחדלים, שהצטרפו יחד לסמך-שאלה גדול לגבי כושרה של ממשלת-ישראל לתפקד כגורם הגיוני.

באותה שעה עצמה החליטה הממשלה ל"הקים שורה ארוכה של התנחלויות חדשות בשטחים המוחזקים — מן הגולן ועד ל"סיני. כל אחת מן ההתנחלויות האלה אינה רק פרובוקציה גלויה כלפי מדינות-ערב, אלא גם גידבק נוסף בחומה שבה סוגרת ממשלת ישראל על עצמה, כך שלא תוכל לזוז עוד בשום כיוון.

חקמת התנחלויות בגזון בשעה זו פירושה הכרזה שישראל לא תסכים לשום סדר עם פוריה — ובכך נדחפת פוריה עוד יותר ל"זרועות ברית-המועצות (ראה הנ"ל דון). זוהי גם ספירת-יחסי להנרי קסינג'ר, המנסה למשוך את סוריה אל צד המערב.

הודעת השגריר שימחה דיניק, כאילו לא איכפת לישראל שהתנחלויות תישארנה בבוא היום תחל שילטון סורי, וכלה לעורר רק את הגיחוך שהיא ראויה לו. הקמת התנחלות נוספת בסיני, דווקא בשעה זו, היא פרובוקציה קיצונית כלפי אנואר אל-סאדאת, שגם שאר מעשי ישר-

פחות חמורה. זה-מכבר נוצרה הסכמה בינ" לאומית כימעט מלאה על כך שיש להכריח את ישראל לשאת-יולת עם הפלסטינים. הממשלות המערבות המגנות עדיין על ממשלת ישראל (בלי להסכים עימה בנושא זה) נחרדו מן ההפצצה. הן האמינו כי ישר"אל נעצת סכין בגבן.

הדיבורים על "פעולת-מגע" נוכח ידיעות מבהילות על הכנות לפעולות-חבלה, לא שיכנעו איש. חוץ ממויניהן (שקיבל את הגירסה הישראלית במלואה, בשידור אל בוחרי-ולצתי היהודיים) לא היה בעולם אף אדם אחד שהביע נכונות כלשהי ל"האמין לגירסה זו.

בעולם כולו נתקבל הרושם שההפצצה רבת-הקורבנות נועדה להיות אירועי-תגובה של זעם איך-אונים על החלטת מועצת-הביטחון להזמין את אש"ף לדיונים על השלום.

מירון מפורד

אכן — אם לא זה היה המניע, אסור היה לבצע את ההפצצה. שהרי היה ברור מראש כי כל העולם יפרש את הדבר ככך. שום מטרם צבאית, אמותית או דימונית, לא היתה יכולה להצדיק פעולה שכזוה שגרמה לנזק מדיני ו"הסברתי כה עצום — נוסף על ה"היבטים המוסריים החמורים ה"

בין השאר, הסביר, הוא עתיד להזמין מ"מישפטו — אם יתקיים — שורה שלמה קצינים בכירים, ששירותו בצה"ל ומשר"ם בו עד היום. באמצעותם הוא מתכוון וכיח כי נטילת עתיקות ומזכרות אחרות היתה פריוילגיה בילעדית של מי הן כשראביטחון. משה דיין, אלא היתה מקובלת בקצונה הבכירה של צה"ל.